

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De veneratione || sanctor[um] libri duo Judoci
Clich-||touei. Neoportue[n]sis. excelle[n]tissi-||mi
Parisiensis academiae Theologi**

Clicthove, Josse

Coloniae, 1525

VD16 C 4211

Ea[n]dem sacra[m] uirgine[m], uera itide[m] laude prædicari ab ecclesia
in salutatione supplicaroria, q[ua] sit uita & spes n[ost]ra XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36172

LIBER SECVNDVS.

mus neq; aspnemur id nomē, qđ tantope uidem⁹ ab ipsa anti-
qrate et ritu ecclesiastico celebratū. Et hęc qđ de merito, ex oc-
casione & accidentario, in p̄sentia sunt adducta. De q̄ si q̄s am-

Gabriel. priorē uelit habere determinationē, recurrat ad **Gabrielē** in
expōne de canone missæ, in lectione quinq̄agesimanona, & ad

Guilhelm⁹ **Parisiensis.** **Guilhelmū** **Parisiensem**, in opusculo suo de meritis, q̄q; uter⁹
q̄ ualidis rōnibus & scripturæ testimonijs astruit, ponēdū eē

Richardus de **sctō Victore.** **Richardus de sancto Victore**, in tertio libro sui operis qui
Beniamin maior inscribit, de cōtemplatione.

¶ Eandē sacrā uirginē, uera itidē laude prædicari ab ecclia
q̄ sit uita, & spes nostra. **Cap. XIII.**

Insistūt itēq; aduersarij, & decimoq̄to insultu hūc
cauillū nobis obiectāt. In illa laudatoria ad sacratā
dei matrē supplicatiōe, quā frequētissime decantat
ecclia. **Salue regina** misericordiæ, uita, dulcedo, & spes

Iohan. 11. **Iohan. 14.** nra, salue, ipsa beata uirgo appellat uita, & spes nra, q̄ tñ nunt-
cupationes, soli deo cōpetūt, tribuendæq; sunt, cū **Chrūs** ue-
rus deus & dei filius, dicat de seipso in euangelio. **Ego sum** re-
surrectio & uita. **Et** rursum. **Ego sum** uia, ueritas & uita. **Et** i

Psal. 90. **Psal. 64.** psalmo cōtestet propheta. **Tu es** dñe spes mea. **Et** itēq;. **Exau-**
di nos deus salutaris n̄r, spes oim finiu terræ, & in mari longe

Quæ aut soli deo cōueniūt, nefas est, alicui creaturæ quātūcū-
q; excellēti, gratiaq; & gloria eminēti, ascribere. **Nā** idipsum
esset, falsis & sublimioribus æquo titulis, eā honorare. **At** hu-

II iusmodi laude, nō delectant nec gaudēt sancti. **Nō** igit eo, q̄
nūc in usu ecclesiastico habet, mō, honorādī sunt sancti. ¶ **Qui-**

bus ita rōndendū est, nomenclaturas, illas p̄dictas & denomina-
tiones, secūdū rōnem illā qua deo cōueniūt, nō esse quidē alte-
ri cuiq; a deo asciscēdas, utpote secūdū rōnem absolutā & p̄ri-

Dionysius

maria, iuxta quā, deus ipse solus dicit uita, qm̄ est fons uitę, &
absolute uita, qm̄ immēsum uitę pelagus, a q̄ in oia uiuen-
tia, cū corporis tū spūs uita, multiformi participatione proflu-
it, quēadmodū dicit **B. Dionysius** in libro de diuinis nominib;
bus, cap sexto, his uerbis. **Nunc** uero celebrāda est laudibus
uita æterna, ex q̄, ipsa uita & uita omnis est, & a q̄, in oia, quæ
uitam

De ueneratione Sanctorum.

uitā q̄modolibet hauriūt, uiuere, pro modo cuiusq; diffundit
Et ita de cæteris, q̄ in toto illo capite diuine prosequit̄, subne-
ctens circa calcē. Nā uita illa suprema & principalis, & uitæ
omnis est author, & fœcūdat & replet & diuidit uitā, & om̄i
ex uita p̄dicāda est, pro om̄i fœcūditate uitæ, ut omnigena,
oisq; uita, intelligētia, cōphēsa, laudataq; ut nullius agēs, imo
uitæ affatim plena, p̄ se uiuēs, & ut supra oēm uitā, ut uitā uiui
ficās, uitæq; superior. Hęc ibi. Ipse itidē deus sol⁹, est p̄cipualpes
& fiducia n̄ra, cui primū adherere, & ad quē potissimū recur-
tere debem⁹, sc̄dm illud prophete uerbū, in psalmo. **Mihi at** Psal. 74.
adherere deo bonū est, ponere in dño deo spem meā. Cui cō- Hierc. 17
sonat Hieremias, dicēs. Maledictus hō, q̄ cōfidit in hoīe, & q̄
ponit carnē brachiū suū. ¶ Nihilomin⁹ eadē nuncupationes III.
p̄nt sc̄dm inferiorē quādā rōnem, & secūdatiā denominatio-
nē, recte ac pie creaturis ascribi, qm̄ secūdū deū & post diui-
nā bonitatē, illa secūdo loco, cōtracte, & p̄ quādā participati-
nē eis cōueniūt. Vt sacrosctā uirgo Maria, uere dī uita n̄ra,
qm̄ post deū, per eā fructū uitæ p̄cipimus, quē ipsa, imo per
eā deus nobis cōmunicauit. Quēadmodū, in eius p̄coniū sc̄tā
cōcinit ecclīa, hac sacra laudatione. Per te dei genitrix, nobis
est p̄dita uita, data, q̄ de cælo suscepisti prolē, & mūdo genu
isti saluatorē. Et hac rursuz cōfessione laudis. Bñdicta filia tu
a dño, q̄a p̄ te, fructū uitæ cōmunicauim⁹. Quē em̄ uerā uitā
nobis protulit, cur nō dicet̄ etiā uita, propter uitalis muneris
ab ea in nos supbenignā deriuationē? Sic & spes n̄ra dicit̄ ea-
dē sanctissima uirgo, nō qdē primaria ut deus, sed post deum
secūdatiā, & inferiorē qdā gradu, ut in ea cōfidētia nostrā p̄-
xime post deū collocemus, ad eāq; habeamus cōfugiū, cū in-
sensum sentimus ob scelera n̄ra, nobis deū, p̄inde atq; filij ex-
timeſcentes id dignabundum patrem, quem grauiter offende-
runt, trepidi ad matrē suā cōfugiunt, supplicesq; rogant eā,
ut iratū placare uelit eis patrē. Sic sane ad matrē nostrā spiri-
tualē atq; cœlestē, materna in nos uiscera miro qdā affectu ge-
rētē, benignissimā uirginē, habere debem⁹ refugiū, in eadēq;
spem nostrā proximo post deū loco reponere, cū deū ad iracū-
diā prouocauimus, peccatisq; n̄ris cōcituimus ad inferendā
p̄ 2   punitionē

LIBER SECVNDVS.

punitiōe, ut ipsa deū nobis infensum recōciliare uelit. Et se-
 cū dū hāc intelligētīā, eidē ecclīa catholica hāc cōcinit laudē,
 in q̄dā prosa de gloriosa eius assumptiōe. **Mediatrix nra**, q̄ es
 post deū spes sola, tuo filio nos rep̄senta. **Sola in q̄ spes**. i. p̄ci-
 III **pua**, singularis, & prima, ¶ **Sed nūc scripturā testimonijs oñ-**
 damus, ad ampliorē factā obiectionis eneruationē, p̄ multa q̄
 in sacris l̄ris deo primū attribuunt, p̄ quādā deriuatiōē & de-
 fluxū, etiā posteriore q̄dā gradu de creaturis ipsis & angel' &
 hoibus (licet homonymē, & sub diuersa rōne) dici. **De deo q̄**
 I. **Timo 6** dē, scribit **B. Paulus ad Timot.** Quē suis t̄pibus oñdet bt̄s &
 solus potēs, rex regū & dñs dñantiū. **De ip̄itib⁹** autē angeli-
 P̄sal. 102 **cis**, d̄r p̄pheta in psalmo. **B̄ndicite dño oēs angeli ei⁹**, potētes
 uirtute, faciētes ȳbū illi⁹, ad audiēdā uocē sermonū ei⁹. **Rur-**
 Luca. 18 **sum Ch̄s** in euāgelio r̄ndit adolefcēti. **Quid me dicis bonū;**
 nemo bon⁹, nisi solus de⁹. **Idē tñ**, in alio euāgelij loco d̄r. **Bo-**
 Luca. 6. **nus hō**, de bono thesauro cordis sui, profert bonū. **Demū ip̄i**
 filio dei i hymno angelico, hāc laudē decātat tota ecclīa. **Qm̄**
 tu solus sc̄t̄s, tu sol⁹ dñs, tu sol⁹ altissim⁹ **Iesu Ch̄e**. **Diuinus**
 P̄sal. 55 **autē psaltes**, ad ueros dei cultores, hāc dirigit exhortationē. **Vi-**
 me te dñm oēs sc̄ti ei⁹, qm̄ nō est inopia timētib⁹ eū. **Et dñs ip-**
 Leui. 19 **se in Leuitico** sepi⁹ nobis inculcat. **Sac̄ti estote**, qm̄ ego sc̄t̄s
 sum. ¶ **Ver⁹** obiectabit nob̄ fortasse q̄spiā cauillator, hęc noīa
 mō adducta, potēs, bonus & sc̄t̄s, adiectiua eē ac denotiatiua
 proinde eadē, deo & creaturis facile eē p̄miscua ac coīa. **Hęc**
 ȳo noīa, uita & spes, subst̄atiua sunt, neq; illā cōmunicabilita-
 tis designātia rōnē, & ideo nō apte neq; accōmode, ipsa crea-
 turis attribui posse uident. ¶ **Cui** adhibēda est r̄nsio, etiā noīa
 q̄ uulgo abstracta dicunt, in sacris l̄ris & deo absolute, & alijs
 p̄ quādā p̄ticipatiōē eadē assignari. **Siqdē lucis** nomē, in scri-
 ptura sc̄tā, ipsi deo peculiare propemodū ac p̄priū est, cū di-
 cat bt̄s Iohānes de æterno dei ȳbo. **Erat lux uera**, q̄ illumi-
 Iohan. I. **nat oēm hominē ueniētē in hūc mūdū**. **Et rursum** i prima sua
 I. Iohan. I. **ep̄la**. **Deus lux ē**, & tenebræ i eo nō sunt ullę. **Bt̄s itē Diony-**
 sius hāc imēsam lucē primariā q̄ de⁹ est, miris cōcelebrat lau-
 dib⁹ in q̄rto cap. libri de diuinis noibus, cū ait. **Lux** igit̄ intelli-
 Dionysius. **gibilis**, d̄r bonū illd̄, oēm superās lucē, ut principalis radi⁹ &
 exuberās.

De veneratione Sanctorum.

exuberās effulso lucis, oēm uel mūdo p̄minentē, uel circa mū
dū, uel intra mūdū agētē sp̄m, ex sua illustrās plenitudine, &
sp̄uales ip̄soꝝ totas renouās uires, oēsꝝq; trāsiliens & cōtinens
q; sup̄ne extēta sit, & cūctis excellēs, q; sup̄emineat, prorsus
q̄ oēm illuminātis uirtutis ditionē (ut lucis princeps, oēmꝝ
superās lucē) in seip̄sa cōprehēdēs & excellēter hñs, sp̄ualia at
q; rōnalia oīa colligēs, & immortalia faciēs. Et reliq; q; sublimiē
ac p̄clare ibidē de sup̄diuinā lucis excellētia prosequit. **Attñ** **Mat. 8.**
lucis denoiatio, etiā a Ch̄o apl̄is accōmodat, cū illis dixit in
mōte. **Vos estis lux mūdi.** Lux in quā secundaria, & p̄ quādam
participationē atq; cōtrationē. **Deus** x̄o, lux primaria & abso
luta, q̄lis fuisse, Iohānes baptista negat, cū sacrū d̄t euāgelium **Iohan. I.**
de eo. **Nō** erat ille lux, sed ut testimoniū phiberet de lumine. **Iohan. 8.**
q; & alio loco, d̄t lucerna ardēs & lucēs. **Cur** igiē cōsimili rōne
nō dicit recte de^o, uita et spes n̄ra, absolute ac primarie: **Beata**
x̄o dei m̄r, etiā uita & spes n̄ra, sed inferiore gradu, & p̄ quādam
a deo acceptā uitalis in nos muneris bonēꝝq; spei cōmunicatio
nē. ¶ **Præterea**, nomē uite, ip̄si deo peculiarit̄er ī scripturis ac **VI.**
cōmodari, iā satis sup̄q; est hoc in loco mōstratū. **Eadē** tñ nū
cupatio, p̄terit̄q; alijs a deo reb^o, in sacris l̄ris ascribit, etiā sacro **Eccle. 30.**
sc̄tā uirgine lōge sc̄dm dignitatē inferiorib^o. **Sigdē** ap̄d **Eccle. 31.**
stasticū ait **Sapiēs**. Iocūditas cordis, hęc ē uita hoīs. **Et** ibidem
Aequa uita hoīb^o uinū in sobrietate. **Ap̄d** Iohānē itidē dicit **Iohan. 6.**
summa x̄itas. **Verba** q̄ locut^o sum uobis, sp̄s & uita sunt. **Et** **Iohan. 12.**
rursū. **Scio** q̄ mādātū ei^o (sc̄z p̄ris) uita eterna ē. **Et** itē. **Hęc** **Iohan. 17.**
aūt est uita eterna, ut cognoscāt te solū deū ueꝝ. **Deniq;** dei
loquus **Paul^o** ad **Rom̄**. scribēs, inqt. **Ḡra** aūt dei, uita eterna. **Roma. 6.**
Et paulo post. **Prudētia** aūt sp̄s, uita & pax. **Ex** q̄bus oibus **Roma. 8.**
p̄optū est uidere, q̄ multis & uarijs reb^o cōditis, infra sacratif
simā dei m̄ris dignitatē multo cōstitutis interuallo, ascribatur
uite nomē. q̄d tñ unū habet admodū celebre, iter diuinis nū
cupatōes. **Si** igiē iocūditas cordis, si uinū in sobrietate sumptū
si x̄bū dei mūdo annūciatū, si deniq; prudētia sp̄s, recte uita
dicūt in sc̄tā scriptura, q̄dni beatissima uirgo, his oibus longe
superior ac eminētior, eadē appellatiōe uere denoiabitur. **Et** q̄s
nūc nō p̄spicit, pleraq; noīa abstractis designata uocib^o, q̄ deo
sunt.

LIBER SECVNDVS.

VII sunt ppria, etiā ipsi creaturis (scdm aliā tñ & inferiorē rōnē) rite attribuit. Eadē q̄q̄ sanctissima dei m̄, merito dē a populo Chriano, regina misericōdiæ, dulcedo n̄ra, m̄ gr̄æ, m̄ misericōdiæ, porta cœli, & similibus titulis iure honorat, q̄ dei filiū mūdo protulit, p̄ quē gratia, suauitas & misericordia nobis est exhibitā, p̄ quē itidē, ianua cœli est hoībus referata, ut in omnibus his nūcupationibus, filius eius potissimū attendat, a quo ipsa tā p̄claras denominatiōes digne & merito sortit. Rursum excellentes illæ appellationes haud ab re, sacratissimæ attribuitur uirgini, ob exuberantissimā gratiæ & misericordiæ elargitionē, quā ipsa sup̄ oēs sctōs impetrat a deo, hūano generi.

¶ Per sanctorū inuocationē rite factā, nō diminui hoīm in deū deuotionē, sed potius augeri. Cap. XV

I **D**ecimoquinto uero loco, his argutiæ telis nos agrediunt, q̄ sctōs putāt nō esse honorādos. Per hominū ad sctōs inuocādos studiū, imminui eorū in deū deuotio, cultus & religio. Nō em̄ tāta mentis intētiōne ferunt in deū, q̄n̄ cū eo etiā sctōs uenerant, quanta ferrent, si tota uis animi ipsorū ad solū deū cōuenteret. Remittit siquidē hūana mens & elanguescit, q̄n̄ ad plura simul distrahit atq̄ discepiat, secūdū proritā illā sniam, & oīquaq̄ uerā. Pluribus intētus, minor est ad singula sensus. Hinc plerūq̄ usu uenit, diē dñicū (q̄ p̄ singulas hebdomadas deo solēnis est institutus a chriānis pro sabbato iudeorū) minore solēnitate celebrari, q̄ diē festū cuiusq̄ scti, etiā in inferiorē sctōrū choro in cœlis cōstituti. Imo & deū ip̄m uidem⁹ a m̄ltis pene negligi, totāq̄ eorū sp̄e & fiduciā in sctis eē repositā, q̄s p̄p̄mo dū pro deo colūt ac honorāt, ab illis itidē, op̄e sanitatis, grām & foelicē exitū ab hac uita, sibi p̄stari petūt, q̄si scti ipsi, talium munerū primi eēt auctores, & nō de⁹ ip̄e, a q̄ hęc oīa p̄cipue sunt petēda. ¶ Quib⁹ ita satisfaciēdū est, sctōrū uenerationē, rite ac debite & quēadmodū sctā cōstituit ecclia, factā, nō mō nō tepidiorē reddere hoīm in deū deuotionē, sed etiā eādē excitare acrius, & amplius promouere, q̄n̄quidē sic pluribus modis colit deus, in se scz, & sanctis suis, q̄rū honoratio (ut s̄p̄ pius añ dictū est) ulterius in ip̄m deū semp est referēda atque reducēda